

طرح درس انگل‌شناسی (بخش کرم‌شناسی)

عنوان اصلی درس: انگل‌شناسی

میزان واحد درس:

- نظری: ۲۸ ساعت

- عملی: ۱۲ ساعت

عنوان این بخش از درس: کرم‌شناسی (Helminthology)

مقطع تحصیلی: دکترای حرفه‌ای پزشکی

محل تدریس: کلاس درس و آزمایشگاه انگل‌شناسی گروه میکروبیولوژی، دانشکده پزشکی

زمان تدریس: (روز و ساعت تدریس مطابق برنامه گروه)

دروس پیش‌نیاز: ایمنولوژی

مدرس: محمد زارع بیدکی

مقدمه: علی‌رغم پیشرفت‌های بزرگ علمی، اجتماعی و اقتصادی، بیماری‌های انگلی همچنان یکی از مشکلات عمده بهداشتی انسان به ویژه در کشورهای در حال توسعه و مناطق گرمسیری جهان به شمار می‌رود. آشنایی و آگاهی دانشجویان پزشکی در مورد ابعاد و جنبه‌های مختلف بیماری‌های انگلی از اهمیت و ضرورت خاصی برخوردار است.

هدف اصلی: آشنایی فراگیران با مرفولوژی، تاکسونومی، چرخه زندگی انواع کرم‌های انگلی، اپیدمیولوژی، بیماری‌زایی، نشانه‌های بالینی، تشخیص، درمان و پیشگیری از بیماری‌های مهم ناشی از کرم‌های انگلی انسان

اهداف ویژه عینی:

در پایان دوره فراگیران بایستی بتوانند:

- انواع روابط بیولوژیک بین جانوران از جمله روش‌های مختلف هم‌زیستی را توضیح دهند.
- زندگی انگلی (پارازیتسم) و انگل را بتواند تعریف کند.
- دانش انگل‌شناسی و زیرشاخه‌های آن را شرح دهد.
- اصول کلی تاکسونومی و نامگذاری انگل‌ها و کرم‌ها را توضیح دهد.
- اصطلاحات مختلف مربوط به رشته انگل‌شناسی را تعریف کنند.
- انواع انگل و میزبان را تعریف کند.
- نقش سیستم ایمنی در بیماری‌های انگلی و راه‌های فرار انگل‌ها را توضیح دهد.
- اهمیت بهداشتی بیماری‌های انگلی از نظر میزان ابتلا و مرگ و میر و گستره جغرافیایی آنها را شرح دهد.
- در مورد هر یک از مباحث طبقه‌بندی، مرفولوژی، چرخه زندگی، تقسیم‌بندی بالینی چند سطر توضیح دهد.
- مرفولوژی، جایگاه تاکسونومیک، اپیدمیولوژی، سیرتکاملی، بیماری‌زایی، علایم بالینی، تشخیص و درمان ترماتودهای کیدی شامل فاسیولا هیپاتیکا، فاسیولا ژیگانتیکا، دیکروسلیوم دندریتییکوم، کلونورکیس و اپیستورکیس را شرح دهد.

- مرفولوژی، جایگاه تاکسونومیک، اپیدمیولوژی، سیرتکاملی، بیماریزایی، علایم بالینی، تشخیص و درمان ترماتودهای روده‌ای شامل فاسیولوپسیس بوسکی، هتروفیس، متاگونیموس، گاسترودیسکوئیدس و اکینوستوما را شرح دهد.

- مرفولوژی، جایگاه تاکسونومیک، اپیدمیولوژی، سیرتکاملی، بیماریزایی، علایم بالینی، تشخیص و درمان ترماتودهای خونی شامل شیستوزوما هماتوبیوم، ش. مانسونی و ش. ژاپونیکم و نیز درمانیت سرکری ناشی از شیستوزوماهای حیوانی را شرح دهد.

- مرفولوژی، جایگاه تاکسونومیک، اپیدمیولوژی، سیرتکاملی، بیماریزایی، علایم بالینی، تشخیص و درمان انواع سستودهای مهم در پزشکی شامل تنیا ساژیناتا، تنیا سولیوم، اکینوкокوس‌ها، همینولپیس نانا، دی‌پیلیدیوم کینوم، دی‌فیلوبوتریوم لاتوم و اسپرومترا را شرح دهد.

- مرفولوژی، طبقه‌بندی، اپیدمیولوژی، سیرتکاملی، بیماریزایی، علایم بالینی، تشخیص و درمان انواع نماتودهای مهم پزشکی شامل آسکاریس لومبریکوئیدس، آسکاریس‌های حیوانی عامل لاروهای مهاجر احشایی، آنیزاکیده، اکسیور، تریکوسفال، تریشین، کاپیلاریاها، دیوکتوفیما رناله، کرم‌های قلابدار، آنژیواسترونزیلوس‌ها، استرونزیلوئیدس استرکورالیس و فیلرهای انسانی (ووشریا بانکروفتی، بروگیا، لوآ لوآ و انکوسرکا ولوولوس) را شرح دهد.

- انگل‌های مهم انسانی را بر اساس مشخصات مرفولوژیک آنها در لام‌های آزمایشگاهی در زیر میکروسکوپ تشخیص دهد.

روش تدریس: سخنرانی، کار در آزمایشگاه

مواد آموزشی مورد نیاز برای تدریس: رایانه با نرم‌افزار پاورپوینت، ویدئوپروژکتور

روش ارزشیابی:

از مجموع ۲۰ نمره این بخش از درس، ۲ نمره به نحوه حضور و مشارکت دانشجو در کلاس و مباحث تعلق خواهد گرفت و از ۱۸ نمره باقیمانده ۶ نمره به آزمون میان‌ترم و ۱۲ نمره به امتحان پایان‌ترم اختصاص می‌یابد.

سوالات آزمون بر اساس اهداف رفتاری فوق و به صورت، شفاهی، چهارگزینه‌ای، جواب کوتاه، جورکردنی و جای خالی مطرح خواهد شد.

منابع:

- 1- John D, Petri W. Markell and Voge's Medical Parasitology. 9th Ed. Elsevier Inc. 2006.
- 2- Muler R. Worms and Human Diseases. 2nd CABI International; 2002.
- ۳- ارفع، فریدون؛ کرم‌شناسی پزشکی؛ ویرایش سوم؛ انتشارات دانش‌پژوه؛ ۱۳۷۳.
- ۴- گروه مولفان؛ اصول کرم‌شناسی پزشکی؛ ویرایش اول؛ انتشارات نور دانش؛ ۱۳۸۲.

جدول زمان‌بندی:

جدول ۱. برنامه زمانی تدریس بخش کرم‌شناسی از درس انگل‌شناسی برای دانشجویان پزشکی

جلسه	موضوع تدریس
اول	کلیات انگل‌شناسی: تعاریف، اصطلاحات، تاکسونومی، نامگذاری، روش‌های بیماریزایی، ایمنی انگل‌ها، اهمیت بهداشتی بیماری‌های انگلی

دوم	ترماتوهای کبدی: فاسیولا هپاتیکا، فاسیولا ژیگانتیکا، دیکروسلیوم دندریتیکوم، کلونورکیس و ایستورکیس
سوم	ترماتوهای روده‌ای (فاسیولوپسیس بوسکی، هتروفیس، متاگونیموس، گاسترودیسکوئیدس و اکینوستوما) و ترماتوهای ریوی
چهارم	ترماتوهای خونی (شیستوزوماها)
پنجم	سستودها: تنیا ساژیناتا، تنیا سولیوم، اکینوکوکوس‌ها، هیمنولپیس نانا و هیمنولپیس دیمی‌نوتا، دیپیلیدیوم کنینوم، دیفیلوبوتریوم لاتوم و اسپرومترا
ششم	نماتودها: آسکاریس لومبریکوئیدس، آسکاریس‌های حیوانی و لاروهای مهاجر احشایی، آنیزاکیده
هفتم	نماتودها: اکسیور، کرم‌های قلابدار، لاروهای مهاجر جلدی، آنژیواسترونژیلوس‌ها، تریکواسترونژیلوس و استرونژیلوئیدس استرکورالیس
هشتم	نماتودها: دراکونکولوس، ووشریا بانکروفتی، بروگیا مالایی، لوآ لوآ، انکوسرکا ولوولوس
نهم	نماتودهای آفازمید (تریکوسفال، تریشین، کاپیلاریاها، دیوکتوفیما رناله)، آکانتوسفال‌ها و پنتوستام‌ها